

Христина Станева

(В. Търново)

КНИЖОВНО-РАЗГОВОРНАТА РЕЧ И ДНЕВНИКЪТ НА ЧУДОМИР КАТО ТИП ТЕКСТ

Предмет на настоящето научно съобщение е дневникът като тип текст и неговото отношение с книжовно-разговорната реч и всичко това като частен случай от проблематиката на книжовно-разговорната реч и стилистиката на текста в зависимост от **про- ницаемостта** на функционалните стилове. В нашата разработка изхождаме от няколко основни постановки: първо, приемаме, че книжовно-разговорната реч е функционална подсистема на книжовния език, екстралингвистически обусловена, с доста ясно очертано ядро, което е нормативно, книжовно, системно, периферия, която е отворена главно за некнижовни езикови формации (жаргони, диалекти, просторечия), които чрез нея проникват и в другите функционални стилове – художествения стил, публицистичния стил.

Второ, формирането на книжовно-разговорната реч е продължителен и все още незавършен процес. Нещо повече. Има периоди, когато се забавя този процес и при това понякога съзнателно. Но това е екстралингвистично обусловено и не е свързано с вътрешните процеси при стилистичната диференциация на книжовния език, които все още не са проучени въпреки изключителното им многообразие. Макар и относително, при неутрализацията на основни стилови черти на книжовно-разговорна реч, **писмените** ѝ прояви ни носят в някаква степен информация за тези процеси.

Трето, лингвистиката на текста (и в частност стилистиката на текста) не може пълноценно да изследва текста, неговите

материални признаци и неговите модели, ако не изрази отношение към **устния текст** (и в частност разговорния текст), към специфичното място, което заема в системата на другите текстови модели. А той всъщност се явява техен функционален вариант, носещ допълнителен маркер – устна реч, и притежаващ речева системност, която го отнася към определен функционален тип текст – научен, публицистичен, художествен.

Концептуалната, конструктивна природа на всеки функционален стил мотивира неговата **проницателност**, която винаги е двустранна и многостранна, а не еднопосочна. В този смисъл и **дневникът** като текст се явява основен резултат от **контаминация** между книжовно-разговорна реч и книжовен език (ФС), от **трансформация** както на книжовен език в разговорна реч, така и обратно, като междустилов жанр, в който се **преплитат** различни функционални подсистеми. Като цяло текстът-дневник най-общо е изграден върху широк **асоциативен блок**, включващ конкретно и социално-историческо време, актуални несъбитийни проблеми, с подчертана прагматическа насоченост или определен адресат. Върху този асоциативен блок дневникът е текст, който съдържа максимум **информация**, поднесена с подчертана субективна оценка, и минимум **вербален израз**, при който се проявява системността на книжовно-разговорна реч.

Дневникът най-често в речниците се определя като записка, мемоар, жанр на мемоарна литература, запис (Н. Геров), книга, тетрадка, документална литература и т.н., като писмен текст, в който се отразяват “от едно лице по дни събития и преживявания от личен или обществен характер като много често се използва от писателите, за да се разкрие най-интимната същност на героя”¹, т.е. акцентира се върху неговата **писмена форма**. В същото време, макар и спорадично, може да се отбележи, че дневникът е вид домашна литература, **лаборатория** за проследяване на формирането на книжовно-разговорната реч, че е писмен вариант като писмото на книжовно-разговорната реч и т.н. Тези две тенденции при разглеждането на текста-дневник се преплитат по особен начин в неговите категориални признаци, информативност, интегративност, членимост и прагматическа насоченост. Така напр. подтекстовата информативност в дневника е **ситуативна** (като в книжовно-разговорна реч) и **асоциативна** (като в художествен стил), но екстралингвистично обусловена преди

всичко от социалния статус и на автор, и на получател (адресат) в конкретния социално-исторически контекст.

Печатаният текст на дневника не е самият дневник. Той не съхранява онези особености на разговорната реч като спонтанност, неподготвеност, диалогичност, но те опосредствено **влияят, присъстват** при неговото изграждане, което прави текста строго специфичен и неписващ се изцяло в даден функционален тип текст. За нас е удобно за приемем твърдението, че “проучването на дискурса предлага глобален модел за самата литература: в него литературните творби се разглеждат не като иконични обекти, разграничени от света на намерението и постигнатото въздействие, а като социално обусловена комуникативна практика между автор и читател – като такава тя е аналогична с другите форми на общуване”², за да разглеждаме **дневника** като междустолов жанр, показващ специфичността на връзката между книжовно-разговорната реч и писмено фиксиран неин вариант. И главно – като резултат от **конструктивния принцип** при изграждането му, съдържащ противодействието **разговорност (динамичност) и книжовност (статичност)**, вариращи в зависимост от характера на получателя (самият отправител или читател след време). Тази гледна точка ни дава възможност да прецизираме изграждането на дневника-текст върху вариативен текстов модел, в който дълбинната структура е по-ясно видима от повърхнинната (ако дневникът не е писан, за да се публикува) и тогава е близо до книжовно-разговорната реч.

Лингвистиката на текста с нейните постановки за текста като висша комуникативна единица, като произведение на речетворческия процес и структурирано семантично единство, с приемането или неприемането на устния текст ни дава възможност да интерпретираме по-свободно отделните текстове-жанрове като дневника, есето, писмото, фейлетона, очерка и т.н. Със своите структурни, семантически и стилистични особености, проявяващи се и в дълбинната, и в повърхнинната структура на текста, дневникът се определя като **нестандартен, контаминарен** текст със специфична линейна организация и членимост. Херменевтиката също би ни помогнала при интерпретацията на дневника като тип текст, особено ако се изхожда от постановката (Шлайермахер) за разграничаване на “граматическа” интерпретация, основаваща се

върху общия дискурс на дадена култура, и "техническа" – продиктувана от индивидуалната субективност на автора.³ Психологическият акцент при интерпретиране на текста възприема и Дилтай, според когото "е важно не толкова да се разбере текстът, колкото да се възстанови вложеното авторско преживяване"⁴, а за текста-дневник това е особено наложително, за да се прецени доколко, до каква степен той може да се възприеме като писмен вариант на книжовно-разговорната реч, или като вариант на художествения стил, на научния стил или на публицистичния стил.

Ключът за интерпретиране на текста-дневник ще бъде знак с повече значения, модифициращи други функционални типове текстове, но **избирателността** на стилистичните черти от тях се определя от **личността на автора**. Условността на текста се декодира относително вярно, ако се използва **ситуацията**, при която е създаден текстът, и интимният замисъл, интимната същност на неговия автор, неговата **интенция** (замисъл, намерение) при създаване на текста (особено ако е писател, учен, политик и т.н.).

Текстът-дневник заема относително самостоятелно (даже самотно) място между останалите функционални текстове, но той не може в никакъв случай да се приеме като чиста модификация на художествен стил (мемоарна литература), нито на КРР (домашна литература, частна бележка), а като междустолов жанр със свои специфични структурни, семантични и стилистични особености, резултат от взаимодействието на няколко основни тенденции при изграждането му – икономия и експанзия (**излишество**), диалогичност (**разговорност**) и книжовност, стилистична конвергенция и стилистична трансформация на черти от ядрото и периферията на художествения стил, книжовно-разговорната реч и публицистичния стил, а в отделни случаи на научния стил.

В текста-дневник категорията **информативност** е представена със своите разновидности – съдържателно-фактуална, съдържателно-концептуална и съдържателно-подтекстова. Конкретно в **Дневника на Чудомир, С., 1994**, върху който е направен по-пълнен анализ, тези разновидности на категориалния признак информативност се преплитат по особен начин в зависимост от позицията на автора при създаването на текста в продължение на 20 години, които обхващат стотици конкретни факти, но всички те са поднесени така, че ги обединява една обща концептуалност и

своеобразна подтекстовост. Ето как Чудомир коментира своя текст, материализиран в отделни тетрадки: "Дневник! Това прилича на пуловер. Дневник – място, където съхраняваш най-интимните си мисли. Такъв ли си ти? Не си! Никой не поверява на бялата книга чистата истина. Все гледаме да я облечем някак, да я позабулим с воал, а ако може, даже, съвсем да я заобиколим. Такива сме и пред хората.

Бих желал да напиша една книга, в която да се видя гол-голеничък, душевно и физически, себе си и всички около мене. Не би се намерил издател, който да я напечата обаче" (27.VIII. 1947, с. 39). Или: "Позабравихме се, бележник мой, а колко и какви събития се **нижат** и се **изнизаха** през тия няколко дни!" (с. 113).

Двадесет години по-късно действително Чудомир завършва физически тази желана книга, в която се "виждат" личности, събития, явления и факти от един удивително точен и обективен зрителен ъгъл.

В Дневника на Чудомир подтекстовата информативност се съдържа в **самия подбор** на записаните факти, в ретроспективните езикови единици, които връщат автора към тези факти. Много често отделните микротекстове, изградени от повече абзаци, но ограничени от датата-заглавие, започват със съчетания за темпоралност – *Тия дни..., Днес, Миналата седмица..., Преди седмица..., Завчера..., На тази дата..., Все по това време..., От няколко дни..., От първи февруари...* и пр. Значимостта на пропуснатия факт кара Чудомир да се връща към него след дни, седмици, защото той не случайно е и записал една китайска пословица, която казва **"И най-бледните мастила са по-добри от най-добрата памет"** (с. 188).

Ретроспективното отбелязване на факти не е случайно, а е подчинено на основния тематичен пласт, върху който се наслагват отделните моменти и събития, образуващи една доста цялостна съдържателна структура на текста. Така отделните микротекстоведни се явяват свързани не само в последователно временен план, а вътрешно-смыслово, изграждайки доста единна дълбинна структура на текста.

Например на 21 март 1965 г. Чудомир е записал отделни събития и факти, подтекстово свързани и представляващи относително самостоятел микротекст, в който и цитатите от Р. Ралин също са част от подтекстовата информативност:

На 27 т.м. се състоя годишното събрание на писателския съюз. То протече точно по начертания от партията план. Свободни изказвания нямаше. Казват, че Съюзът ще бъде възглавяван от Димитър Димов.

Бележката в "Литературен фронт" за хонорарите ще излезе малко оперирана. Славчо Васев, до когото я бях изпратил, отсъствувал от София известно време.

Не се чудя на тия операции вече. Те са постоянни и не само върху моите писания. Стършелите ме намериха, извиняваха се и всеки обвиняваше другия.

Рецитираният от Мара Пенкова мой разказ "Под шарената черга" действително е направил впечатление. Десетина души ме увериха, че даже плакали, като го слушали по телевизията.

"Макар че съм Радой Ралин,
и аз съм викал: Сталин! Сталин!"

"Качете се на тротоарите,
за да минат колите на другарите"
(нак от него)

Славчо Васев ставал директор на Народния театър. Щял да замести Гошкин. Филип Филипов ставал ректор на ВИТИЗ. Веселин Ханчев се готвеше да замине за легационен съветник във Варшава. Гецов отива на Шекспировите тържества в Англия.

Томчето ми на румънски език щяло да излезе през тази година.

Банкет с Тодор Живков. До него е сложена картичката на Людмил Стоянов. Орлин Василев я сменя със своята и сяда до него (с. 253).

А на 22 юни 1964 г. четем:

...Посетиха ме и няколко групи екскурзианти, водени от третокачествено любопитство.

Жена ми откри 12-а си изложба. Тя пък е побъркана от изложби, но не знае кое да изложи, понеже харесва всичките си работи, та се получава безстилие. Молих я няколко табла да не ги излага, но не ме послуша, изложи ги и се изложи. Добре, че много малко хора разбират от живопис (с. 256), а пък на 4 август 1964 е записал и "семейното":

На 27 юли брат ми празнува своята 90-годишнина. Няколко съседки баби му поднесоха цветя, една му подари чорапи, а

Веселка Чапкънова му поднесла един пахар с таратор (с. 217).

Изключително богатата информация, която съдържа Дневникът, е ценна само ако се постави в плана на времето, когато е отбелязвана, и в плана на индивидуалния стил на писателя и художника, през чийто вътрешен поглед е "минала". За нас тя е и достоверен документ за динамиката в езика ни, за интересните процеси във стилистичното взаимодействие на функционалните подсистеми в книжовия език.

В едно съобщение е невъзможно да се обхване този проблем пълно и затова ще разгледаме най-общо интеграцията на лексикалните разговорни единици от текста. Най-интересна е употребата им в следните случаи:

Лексикалните единици в Дневника от книжно-разговорна реч отразяват доста вярно състоянието на книжно-разговорна реч през записвания период, но тяхната функция при изграждане на текста е подчинена на неговата глобална свързаност, на неговата способност да интегрира лексикалните единици от различни стилистични пластове. За нас те се интересни не в количествено отношение, а в стилистичен план, тъй като са, от една страна, сигнали за социалната, временна и локална принадлежност на автор и персонажи, а от друга, техните вторични кодови значения могат да бъдат декодирани само в системата на целия текст. Такова е "поведението" и на тропите (средства на словесната образност). Конкретно при дневника на Чудомир е интересна разликата при използването на разговорните лексеми и ФЕ в художественото му творчество и в този текст, но това е отделен проблем.

Анализът показва, че Дневника Чудомир е писал със съзнание, че ще бъде издаден, поради което, според нас, разговорната лексика носи стилистична маркираност и е използвана, за да подчертае, експлицира важни моменти от дълбинната структура на текста, от неговата съдържателно-концептуална информираност. Но едновременно с това начинът на нейното използване потвърждава основни тенденции и характеристики за речевата структура на книжно-разговорна реч – икономия и излишество, проявяващи се на всички езикови равнища.

Например:

1. При описание на времето, в което живее и пише Чудомир, и времето като сезони, обикновено разговорните лексеми носят смисъла на това, което иска да ни каже Чудомир. Например:

1950 – *Какво отворително време, пълно с напрежение* (с. 119);

9. X. 1951 – *Есен е вече. Сезон на туристите. Няма плодове, няма ябълки, грозде, а само круши...* (с. 136);

6. V. 1952, Гергьовден – *Хубав слънчев Гергьовден, но няма агнешко месо, няма закичени домове, ни китари по площадите. Месо, впрочем, има, но по 500 лв. кл. и никой не го купува. Денят е неофициален. В селата, обаче, ще го празнуват още, защото днес на пазара имаше много малко хора оттам. Чувствува се нужда от дъжд. Много малко порося онзи ден, а земята е жадна* (с. 147);

16. XII. 1951 – *Балканът е посипан със сняг. В града се появи бял хляб по фурните, но 800 гр. = 120 лв. Хората го гледат, гледат, на си купят черен по 30 лв. Така направих и аз* (с. 141);

8. XI. 1951, Димитровден – *Сив, мразовит, обикновен ноемврийски ден. Някога се празнуваше шумно, весело, особено в село. Сега не ми се ходи, дажсе, да видя как го празнуват като свой храмов празник* (с. 137);

29. I. 63 – *Сняг вали, вали и не престава. Насреща съседът рине преспи от покрива, от страх да не се срути и ги затисне. Чешмите замръзнали, възглица на привършване и т.н....* (с. 245).

2. Оценки и информация за изразяване на отношение към стотиците лица, личности, писатели, художници и конкретни събития, свързани с тях, са поднесени убедително и с лекота чрез използваната разговорна лексика и фразеология. Например:

май 1959 – *Внаше време се навъдиха "спец-и" за всичко. На този Станчев да му бяха предложили да стане архиерейски наместник, веднага се съгласяваше, стига заплатата да е над 1000 лв.* (с. 221);

По-късно 12. VIII. 1962 – *Простаци го назначиха. Простак бе, че прие службата, от която хабер си няма* (с. 242);

Помня го и по Славянския събор, когато солеше здравата С. Бобчев, Бр. Страшимирови и нарече Ст. Михайловски "тоя шейсетгодишен дърдорко, който все търси полог да спесе яйце и не го намира..." (с. 36);

У нас започнаха да му подражават всевъзможни рахитични и женствени поети, някои от които не са успели още да овладеят формата, и се получи нещо фалшиво и жалко (с. 22).

3. При предаване на динамиката на времето, събитията и случките, които отбелязва и описва. Специфично място тук заемат преди всичко разговорните глаголни лексеми, като по-голяма част от тях са употребени с допълнително конотативно значение, засилващо разговорността, и главно, носещо Чудомировата гледна точка за нещата. Подробният анализ би показал интересни употреби на глаголите в Дневника и в разказите на Чудомир, но тук ще отбележим най-общите тенденции, които ги маркират като разговорни със или без стилистична допълнителна окраска. В Дневника е характерна употребата на поредица от няколко глагола, свързани синонимично, метонимично или тематично, чрез които се описва определено явление или събитие. Изразяваните отношения в сложната синтактична единица са съчинителни за едновременни или последователни действия, или изразяват причинно-следствени отношения. Това е характерен начин за описване на събития в книжовно-разговорна реч, който в дневниците на определен места е преднамерено стилизиран. Например:

януари 1957 – *Посрещнахме я като стари хора с едно приятелско семейство. Хапнахме, сръбнахме, поклокарствувахме и като ни се додряма, си легнахме* (с. 202);

Като рипна онзи ми ти Кирил, като пухна книгата в земята, че като почна да ни ругае всичките – почудихме се къде да се денем (с. 18).

Доказателство за близостта на дневника-текст с книжовно-разговорна реч е употребата, без да се търси специален стилистичен ефект, на типично разговорни глаголи, характерни за неподготвената и спонтанна устна реч. Чрез тях Чудомир най-бързо е записал случката или спомена, оценката за някого или нещо, отношението си към обществен или социален факт. Например глаголите *скитам, гавря се, хия се, отракам се, напъвам се, заплесвам се, сбраме, гонят ме* (да дам нещо), *сръбвам, отърся се, олекне ми, да река, помъчна, беснея, смънкам, погнуся се, пописвам, порисувам, попийвам, предъвквам, човъркам, крякам* и мн. други.

Чудомир има предпочитания към представките *о-, по-, пре-, изпо-, запо-, пона-* и др., когато употребява метафорично разго-

ворен глагол, засилвайки степента на посоченото действие чрез тях или за изразяване на отношение към вършителя на действието. Например:

След 15-20 г. ги срещнах и виждах обратното: вместо да издигнат селяните, те сами слезли при тях и просто се оселендурчили (с. 28);

За по-малко от три месеца – та това е рекорд, който ще накара някои колеги да побеснеят (с. 61);

Шлифовали се работниците, поотракали се (с. 94);

Председателят в доклада ни начеса всички и работата се свърши. Преди това в "Работническо дело" нарязаха и секретаря на Околийския комитет на парията Кънев... (с. 101).

4. Разговорният лексикален пласт в Дневника е безспорен особено с употребата на фразеологичните единици. Като автоматизирани изрази те носят бърза и наситена информация за отбелязания факт, но, според нас, Чудомир ги е използвал преди всичко за постигане на определен стилистичен ефект, свързан със самооценка (*Тези мои шеги ще ми вкарат таралез в гащите...* (с. 271); *Аз не обичам да си сменям полозите (с. 57); Засега съм хремав, пицят ми ушите, но се държа на крака (с. 80); за самоирония (Останаха ми само кожата и кокалите (с. 282); за изразяване на отношение или характеристика на лица и събития:*

Николай, Николай, стига си хвърлял айгърски чифтета из градината на нашата поезия! (с. 20);

С един куршум – два заека. Хем съвременна тематика, хем не е. Хитруша! (с. 43);

По-доброто предварително бе купено от Камарата на Народната култура и то на такива цени, че да ти настръхнат косите (с. 54);

Интересно дали ще обели зъб критиката за тази книга. (с. 54);

Минаваше за око и ухо на Петко Стайнов (с. 58);

Нещастници, режат клопа, на който са седнали (с. 60);

Най-интересното е, че когато изпадне в неизгодно положение, той винаги се преструвал на пиян – уж, че сгрешил и влязъл в чужди двор – и аз се хванах на въдицата и го пуснах (с. 73);

Всяка сутрин ми предлага закуски, интересува се от това какво работя – изобицо, на дявола куршум в ушите (с. 92);

Ха, се обадиш, ха, те гони до девета рода (с. 100);

Аз във всеки човек на изкуството виждам нещо ненормално.

Все някоя от дъските му хлопа (с. 117);

Няколко младоци – ученици, само си почесоха езиците и това е (с. 128).

В сравнение с художествения стил, който създава, в Дневника Чудомир използва значително по-малко фразеологизми и този факт също го доближава (Дневника) до книжовно-разговорната реч, като контекстът в синтагматичния ред на текста, в който са употребени, им създава допълнителен стилистичен оттенък. Например:

На едни им върви като на бясно куче тоягите, а други си чупят главите за най-малък успех (с. 80);

Той си взе за счетоводител симпатичния наш другар Димитър Стойнов от Казанлък – беден като църковна мишка (с. 95).

Творецът Чудомир има вроден езиков усет за стилистичните възможности на езика и затова улавя и съхранява, отбелязва или намира нужното място в текста на Дневника на всяко чуто словосъчетание, което в определен контекст придобива допълнителна стилистична стойност. Ето как е записал срещата си с майката на Константин Щъркелов (1947) в София: *Кочо Щъркелов е също гуляйджия. Пристигнах в София и отивам да го видя, а майка му, баба Мария, ми думаше:*

– Няма го, Чудомире, няма го. Той наш Кочо всеки ден на другия ден се връща (с. 47).

Особено интересни в това отношение са словосъчетания с повторени думи или думи с еднакъв корен, при което се създават характерни Чудомировски фразеологизми. Напр.:

28.III.67 – *За вас нищо не свърших – дано по-скоро свърши моят живот, че ме е срам от вас.* (за избирателите!) (с. 280);

11. VI.57 – *Казано е някъде в писанието: Не се облягай на облигациите от държавния заем* (с. 205);

Позабравихме се, бележник мой, а колко и какви събития се нижат и се изнизаха през тия няколко дни! (с. 113);

Блага е много блага, умна е за възрастта си и изглежда, че работи системно и здраво (с. 68);

Много "значи" нищо не значи! (с. 98);

Много рев изреваха, додето получа от баща си 20 лв. за пътни (с. 140).

5. Стилистичен ефект Чудомир постига при контактната употреба на разговорна и чужда дума (термин,) при което е налице стилистична конвергенция, но винаги подчинена на цялостната концепция на текста. Напр.:

Хлябът не ми достига, виното ми е над нормата, ето днешната ми диагноза. Аз (с. 45);

Разрешил на някакъв шмекер и най-обикновен дилетант да изнесе беседа от името на Академията... (с. 68);

Това сигурно го е сторил Орлин, този шмекер, този велзевул (с. 80);

Сестрите и зетъвите ми, арохнали вече от работа и старост – дрипави, небръснати, на есенния фон навяват още по-голяма тъга (с. 118).

6. Специално внимание заслужават **оказионализмите**, които създава Чудомир, които носят подтекстов замисъл, знака на времето, когато са създадени, и главно чрез тях той изразява отношението към записаните събития или лица. Напр.:

За отоплението избоби не се грижи организацията "Топливо", която аз кръстих "Студиво" (с. 71);

10. IX. 1961 – *Първият есенен дъжд. След 17 (седемнадесетия) 9-то септемврийски празник днес почиват "народните маси" (и столове)* (с. 234).

Сигурен белег за **разговорност** е употребата на умалителни и увеличителни имена, но за разлика от живата разговорна реч, те носят стилистичния маркер **субективност, ироничност, пародийност, несъгласие** и пр., особено в случаите, когато е използвана и лексемата *малко, малък*. Напр.:

Малката им партийка изнемогва, види се, та търгнали да търсят такива като мене "независими интелектуалци" (с. 38);

Той си направил малка къщица за летуване (с. 39);

Ако можете да си представите тази наплач от надут, наперчени и биещи се в гърдите таланти, талантчета и талантченца, ще разберете и дълбокия смисъл на казаното погоре (с. 20).

Не е възможно в научното съобщение да се анализират всички "разговорни" елементи в текста-дневник, в частност в Дневника на

Чудомир. Това ще бъде предмет на едно по-голямо научно изследване. Но бихме могли да подчертаем отново, че дневникът е текст, който заема междустилово място като есето или фейлетона, характеризира се с полифункционална речева структура, която има и типично свои стилови черти, но с оглед на нашия проблем, е важен като източник за процесите и особеностите на КРР в отразявания период. Изкушавам се да завърша с един дълъг цитат от Дневника на Чудомир, композиционно структуриран в пет абзаца, всеки от които носи богата смислова, лингвистична, актуална и днес, и за нас, информация:

май 1963

Кирил и Методий.

Всички сме грешни пред тях, но най-много пишеците като мене и жените, които много говорят. Колко глупости сме наплескали ний с тая хубава азбука и колко дивотии са изrekli жените, без да спазват ни смисъл, ни логика, нито препинателни знаци, даже.

Има много още, на които би трябвало да се забрани със закон да си служат с азбуката, защото са родени само да съскат, да цвилят, да мучат и да квичат.

Единадесет века, представете си, и още не сме съкратили "по бюджет" поне половината азбука. Преди години само захрихме длъжността на буквите Ъ, Ѓ, Ь и др.

Казват, че понеже баща им се казвал Лъв, били гърци. Не ми е известно имат ли такова име гърците, но Лев Толстой не е бил никога грък.

Ако бяха живи братята Кирил и Методий, щяха да бъдат "академици", "народни деятели на науката", "заслужили" и т.н. Щяха да получават двойни и тройни заплати, щяха да имат апартаменти в столицата и вили в околностите, щяха да имат по една "волга", за да се разхождат из Моравия, Русия и пр. пр. А те прибързали да се родят в онова глупаво време и получили само звание "светии", от което нито те, нито близките им не са имали никаква полза (с. 247).

ЛИТЕРАТУРА

¹ Речник на българския език. Т. 4, с. 122.

² Флауър, Р. Речник на съвременните литературни термини. С., 1993, с. 53.

³ Пак там, с. 271.

⁴ Пак там, с. 272.